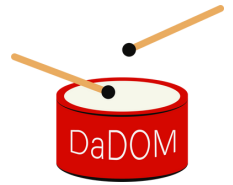

Kennslustund 1 - Ráð og verkefni

DaDOM netþjálfun fyrir kennara

Ráð og verkefni

Það er mikilvægt fyrir alla þátttakendur, bæði nemendur og kennara, að skilja hvað tónlist þýðir fyrir þá persónulega. Fyrsta kennslustundin er tilvalin til að skoða þetta, og tryggja að allir nemendur átti sig á hvers vegna það er mikilvæg undirstaða fyrir DaDOM námskeiðið.

Það skiptir ekki máli hvort nemandi eða kennari hafi enga reynslu af því að búa til tónlist, þeir hafa nær örugglega haft jákvæða reynslu af því að hlusta á tónlist. Tónlist tjáir tilfinningar.

Hér eru nokkur verkefni sem þú getur unnið með nemendum í fyrstu kennslustundinni til að vekja þá til umhugsunar um tónlist. Þú getur endurtekið þessi verkefni í gegnum námskeiðið sem orkugefandi æfingar eða til að fríska upp á stemninguna.

Hljóðmynd lífs míns – hluti 1

Spurðu sjálfan þig: „Hver er þín uppáhaldstónlist og hvers vegna? Hvaðan kemur hún? Hvernig tengist hún lífshlaupi þínu?“

Tónlistarsmekkur okkar mótast að mestu á tveimur tímabilum í lífi okkar. Fyrsta tímabilið er á aldrinum 7-10 ára. Hér kynnumst við tónlistinni „heima“. Þetta getur verið tónlistarsmekkur foreldra okkar eða forráðamanna. Það þarf ekki endilega að vera okkar smekkur, en hún vekur alltaf upp tilfinningar og minningar frá þessum tíma. Þessar minningar geta verið bæði góðar og slæmar, og því er mikilvægt að vera meðvitaður um þau tilfinningalegu viðbrögð sem tónlistin getur kallað fram.

Seinna tímabilið er á aldrinum 14-25 ára. Þetta er sá tími þegar við gerum uppreisn gegn uppeldi okkar og upplifum áskoranir unglingsáranna; fyrstu ástina, fyrsta kossinn o.s.frv. Hér byrjum við að þróa okkar eigin tónlistarsmekk, sem tengist jafningjum okkar og nýrri reynslu. Við getum einnig þróað nýjan tónlistarsmekk síðar á ævinni, sem tengist óhjákvæmilega nýjum tilfinningalegum upplifunum; nýjum samböndum, áhrifamiklum atburðum í lífi okkar o.s.frv.

Góð nálgun er að skoða uppáhaldstónlistina þína og rifja upp við hvað eða við hvern þú tengir hana. Ég mæli með bók Jude Rogers, „The Sound of Being Human,“ þar sem hún lýsir persónulegri, tilfinningalegri yfirferð sinni í gegnum þá tónlist sem hún elskar.

Tónlist er alls staðar

Bandaríska tónskáldið John Cage sagði að öllum hljóðum og þögn geti verið rammað inn sem tónlist. Þetta er mikilvægt að muna, því það leysir okkur úr viðjum tónlistarhefða, sem ákvarða hvort við séum hæf til að búa til tónlist. Gagnleg æfing er að loka augunum og hlusta. Hvað heyrum við? Þessi æfing tengist kennslustundinni um umhverfishljóð og hvaða hljóð eru ánægjuleg og hvaða eru truflandi. Við getum hvatt til aðgengilegrar tónlistarsköpunar með því að búa til hópa af þremur eða fjórum og safna hljóðum úr næsta umhverfi, annaðhvort með því að finna hluti sem geta búið til hljóð eða taka þau upp. Þú gætir þurft að sýna nemendum nokkur dæmi um hljóð og hvernig þau geta verið skipulögð í tónverk; til dæmis með því að finna taktfastan þátt til að styðja verkið. Hvetjið til notkunar óvenjulegra hljóða! Hóparnir koma síðan saman og gera mínútulangt verk og velja nafn fyrir það. Þeir flytja það fyrir hina, sem þurfa að giska á nafnið. Þessar einföldu aðferðir hvetja til sköpunar og meðvitundar um hljóð og möguleika þess. Þetta er tækni sem hefur reynst mjög vel með nemendum, umönnunarstarfsfólki, stjórnendum og tónlistarmönnum.

Sjálfmeðvituð rödd

Flestir, hvort sem þeir eru kennarar, nemendur eða tónlistarmenn, eru færir um að búa til tónlist fyrir framan aðra. Við höfum séð hvernig hægt er að búa til tónlist úr hversdagslegum hljóðum og næsta skref er að búa til tónlist með eigin röddum. Við getum nálgast þetta á tvo vegu.

- Nöfn: Myndaðu hring. Settu upp stöðugan 4/4 takt með fingrasmelli. Á fyrsta slagi segirðu nafn þitt og síðan halda allir áfram í tíma um hringinn, svo allir heyri nöfn allra. Vingjarnlega bentu á að það þurfi að heyrast vel í öllum. Þetta mun hvetja til þátttöku.
- Tilviljanakennd hljóð: Myndaðu hring. Ímyndaðu þér hvítglóandi orkubolta í höndum þínum. Með klappi skaltu senda hann til nágrenns. Gerðu þetta eins hratt og mögulegt er, með augnsambandi. Orkan ætti að fara hratt um hringinn. Hvetjið til mjaðmahreyfinga ásamt augnsambandi, líkt og þegar bolta er kastað (flestir hafa ekki spilað rugby, en það skiptir ekki máli. Þetta gerir leikinn kjánalegr og hvetur til leikgleði). Skiptið um átt óvænt og þetta vekur gjarnan raddviðbrögð frá fólki sem er komið á óvart. Bættu við því að senda orkuna þvert yfir hringinn til að forðast fyrirsjáanleika. Hljóðin sem þátttakendur gefa frá sér eru þá upphaf tónlistarsköpunar. Hvetjið til notkunar tilviljanakenndra hljóða þegar orkan er send. Þessi hljóð geta lýst hvernig þú sendir orkuna; t.d. hratt eða hægt, hátt eða lágt. Það eru engin „góð“ eða „slæm“ hljóð. Öll hljóð eru góð! Hljóðin geta einnig verið orð.
- Útfærðu leikinn með því að kalla nafn þess sem tekur á móti orkunni. Þetta mun óhjákvæmilega fara úrskeiðis!

Orð sem tónlist

Talað mál er frábær uppspretta tónlistar. Raðið þátttakendum í þriggja manna hópa (fjögurra manna ef þörf krefur). Láttu hvern þátttakanda segja nafn sitt frá vinstri til hægri. Endurtaktu þetta þar til taktur myndast. Taktu eftir að einnig er laglína að myndast. Breyttu röðinni með því að fara frá hægri til vinstri. Hver er munurinn? Breyttu taktinum. Endurtaktu nöfnin. Þetta er nú tónverk. Ýktu laglínuna með því að breyta áherslum. Hugsaðu um hvernig mismunandi tungumál leggja áherslu á laglínuna, til dæmis ítalska. Prófaðu einfaldar kveðjur: „hæ“, „góðan daginn“ o.s.frv. Getur þetta verið notað til að gera beiðni eða fyrirmæli auðskiljanlegri? Ef við á, spurðu hvernig prósi getur breyst í ljóð með takti, línunum og áherslum. Taktu dæmi um texta laga og hvernig þau passa við tónlist.

Hljóðmynd lífs míns – hluti 2

Hvetjið nemendur til að ígrunda sína eigin spilunarlista og finna út um spilunarlista fjölskyldu, vina og nágretta. Eiga þeir spilunarlista í snjallsímum sínum? Ef ekki, hvar er hægt að finna upphaldstónlistina þeirra? Hversu aðgengileg er hún? Finndu út hvers vegna tónlist þeirra er svona mikilvæg fyrir þá. Deilið og berið saman við eigin reynslu.

